

Zničený most do bezpečia

Je okolo 19:00, keď prichádzam do stanového centra ADRA, kde si ukrajinskí utečenci môžu na chvíľu oddýchnuť, kým čakajú na transport do svojej ďalšej destinácie.

Vonku je už tma a dva ohrievače priestoru prestali fungovať pred 20 minútami. 50 ľudí, ktorých hostíme vo vnútri stanu, z ktorých väčšinu tvoria ženy, deti a starší ľudia, bude potrebovať teplo s vonkajšími teplotami -3°C (27°F). Michal, jeden z našich oddaných dobrovoľníkov v službe, používa svoju zvyčajnú vynaliezavosť na to, aby opäť spustil ohrievače.

Netrvalo dlho a svetlá začali blikať.

S mnohými organizáciami zriadenými na hraniciach máme problém s častými výpadkami elektriky pre naše elektrické zariadenia, ktoré používame, aby sa naši vysídlení hostia cítili pohodlne. Hasiči prišli pomôcť pripraviť nepredvídané udalosti, ale svetlá ešte niekoľko minút blikajú, kým sa opäť stabilizujú.

Uprostred všetkého si všimnem jednu ženu, ktorá akoby nevnímala blikajúce svetlá, zaneprázdnených dobrovoľníkov a ostatné rozptýlenia nášho rušného centra.

Úplne sa sústreďí na to, aby udržala pokoj svojich dvoch malých detí.

Ako väčšina tých, ktorí vstupujú do nášho stanu, aj žena je zjavne vyčerpaná, no jej tvár nevyjadruje veľa emócií. Zdá sa, že je otupená, keď sa sústreďí na to, aby pomohla svojim deťom prežiť poslednú fázu toho, čo je pre malú rodinu nepochybne dlhá a zdrvivúca cesta.

Sadol som si oproti nej a začal som jej klásť naše obvyklé otázky. Odkiaľ ste prišli? Kam idete? Príde si niekto po vás?

Otvorila sa a rozpovedala mi svoj príbeh.

Máša, čo nie je jej skutočné meno, aby bola chránená jej identita, žila blízko Kyjeva. Pred vypuknutím konfliktu jej manžel v malom podnikal a ona predtým, ako nastúpila na materskú dovolenku s malými, pracovala v korporátnom sektore.

Začiatok konfliktu Mashu zaskočil, podobne ako ostatných, ktorí prichádzajú do nášho adráckeho stanu, ale dúfala, že sa to rýchlo skončí, preto sa rozhodla najprv zostať doma, so svojou rodinou. Ale keď boli varovné sirény hlasnejšie a bomby dopadli bližšie k ich domu, uvedomila si, že musia odísť.

V čase, ktorý potrebovala zorganizovať seba a svoje malé deti, už bolo neskoro. Už nebolo bezpečné opustiť ich domov, kým sa neotvoril dočasný „zelený koridor“, ktorý ponúkol bezpečný prechod tým, ktorí sa potrebovali evakuovať. Vojská v susedstve Mashy nechali matku a deti pokojne prejsť, jeden jej dokonca povedal, že má rodinu na Ukrajine a nie je šťastný, že je tam.

Masha a jej deti pokračovali v ceste pešo.

Trasa „zeleného koridoru“, po ktorej kráčali, pretínala miesto, kde sa stretávajú dve oblasti konfliktu, s mostom čiastočne zničeným neľútostným bombardovaním. Jediný spôsob, ako prejsť cez most, bolo vojsť do riečiska, potom podliezť betónovými troskami mosta, aby ste obišli zničený stred mosta a znova vyliezť hore na breh. Prechod cez rieku bol v tomto období zvyčajne suchý, ale poškodená hrádza zaplavila riečisko vodou.

Keď Masha začala opatrný prechod v studenej vode so svojimi malými deťmi, videla tri vojenské helikoptéry letieť ich smerom. Rýchlo zdvihla svoje deti a čo najrýchlejšie sa ich snažila dostať pod

betónové panely zničeného mostu, ktoré boli spadnuté v hlbokaj kalnej vode. Jej najhoršia nočná mora začala ožívať ešte viac, pretože helikoptéry začali strieľať po moste a okolo neho.

Voda bola studená a pod nohami necítila, žiadnu pevnú zem, iba zubaté kusy rozbitého mosta a kovové roxory – spevňujúce železné tyče pokryté bahnom. Napriek svojmu strachu sa snažila udržať svoje deti nad vodou tak pevne, ako len mohla a pomalými krokmi sa dostať na breh..

Keď sa im konečne podarilo prejsť cez studenú rieku popod spadnutý most, musela vynaložiť všetky sily, aby vyliezla z vody aj s deťmi na breh. Zdalo sa, že vrtuľníky opúšťajú oblasť, ale iní v diaľke kričali: „Utekaj! Utekaj!“ oni totiž vedeli, že vrtuľníky sa vracajú.

Konečne bola na bezpečnom území. Bola živá. Jej deti boli v bezpečí...

Túto etapu svojej cesty, boj o život seba a svojich detí, opísala ako najstrašnejšiu skúsenosť, akú kedy mohla zažiť.

Odtiaľ sa Mashe podarilo nájsť miesto vo vlaku, ktorý opustil oblasť. Keď sa počas ich cesty pozerala na nočnú oblohu, necítila pokoj. Namiesto toho cítila strach, že na vlak, ktorý ich vedie do bezpečia, padnú bomby, tak ako sa to bežne stávalo.

Z vlaku prešla hranicu pešo a rodnú krajinu nechala za sebou.

A bola tu... Bola som vďačný, že bola v úkryte ADRY, že jej deti boli teraz v teple, keď ohrievače boli opäť funkčné, a že s nami mohli zažiť aspoň na chvíľu pokoj, bezpečie a oddych, kým sa začala ďalšia etapa ich cesty.

Daniel Presečan, Núdzová podpora ADRA Slovensko a Ján Šolc koordinátor ADRA Slovensko na hraniciach a vo Veľkokapacitnom centre v Michalovciach.